

Syksy 2016

Venäjän-kaupan barometri

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

 Yrittäjät

Tietoja tutkimuksesta

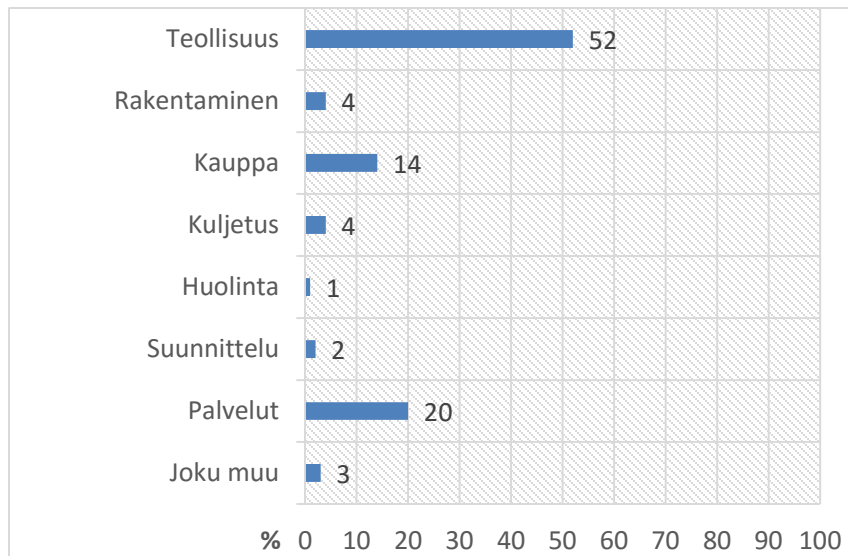
- Tutkimuksen tekemistä ovat rahoittaneet Suomalais-Venäläinen kauppakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari ja East office of Finnish industries sekä Suomen Yrittäjät ry. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy.
- Barometritutkimus selvittää suomalaisten **Venäjän kauppaa käyvien johtajien ja päättäjien näkemyksiä** Venäjän kaupan ja Venäjällä olevan liiketoiminnan **toteutuneesta kehityksestä** edellisten 6 kk:n aikana, **näkymiä** seuraavien 6 kk:n ajalle ja **investointeja** Venäjälle. Samalla selvitetään vastaajien arviota Venäjän talouden kehitysnäkymistä.
- **Tutkimus on toteutettu kaksi kertaa vuodessa** – keväällä ja syksyllä, yhteensä 30 kertaa vuoden 2002 keväästä lähtien.
- Tutkimuksen perusjoukon muodostavat Suomalais-Venäläisen kauppakamarin jäsenyrityksiä edustavat henkilöt (n. 600 yritystä).
- Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin ennakkoinformoituina puhelinhaastatteluina. Puhelinhaastattelut tehtiin ajanjaksolla 14.9.-7.10.2016. **Haastatteluja tehtiin 300 kpl.**
- Tuloksia ei ole painotettu

Mitä toimintaa yrityksillä on?

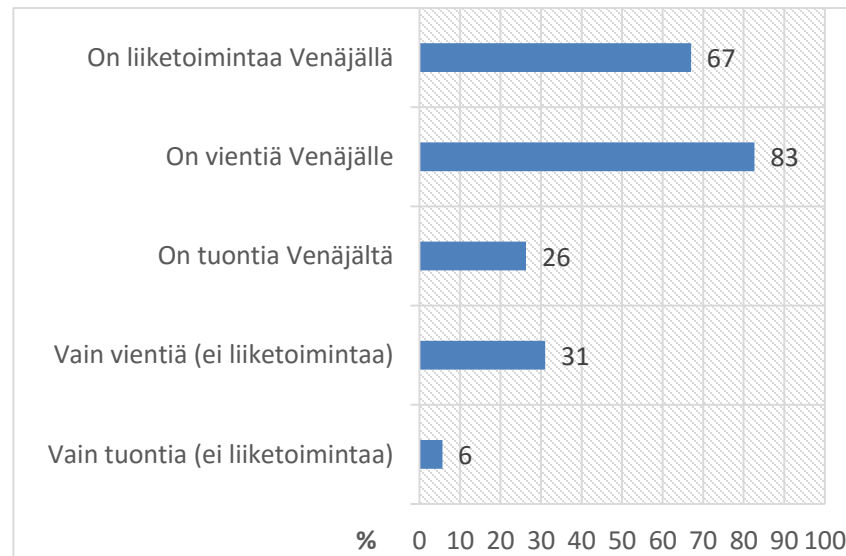
- Liiketoimintaa Venäjällä
 - Myynti- tai markkinointiyksikkö (tytäryhtiö, edustusto)
 - Tuotteiden ja / tai palvelujen tuotantoa Venäjällä
 - Muuta toimintaa
- Vientiä Venäjälle
- Tuontia Venäjältä
- Kaikkien näiden yhdistelmät

Vastaajien taustat

Yrityksen toimiala Suomessa

Yrityksen toiminta Venäjällä

Saldoluku

- Toteutunutta kehitystä edellisten 6 kk:n aikana ja näkymiä seuraavien 6 kk:n aikana arvioidaan 5-portaisella asteikolla:
 - 5 = *kasvanut / kasvaa paljon*
 - 4 = *kasvanut / kasvaa jonkin verran*
 - 3 = *pysynyt / pysyy ennallaan*
 - 2 = *supistunut / supistuu jonkin verran*
 - 1 = *supistunut / supistuu paljon*
- Saldoluku = kasvun ja supistumisen erotus = $(5+4) - (2+1)$. Kasvua kokeneiden tai odottavien yritysten osuudesta prosentteina vähennetään supistumista kokeneiden tai odottavien osuus.
- Jos saldoluku on 0, on kasvun ja supistumisen yrityksiä yhtä paljon. Positiivinen luku ilmaisee kasvavien yritysten määrällistä ylivoimaa supistuvien yritysten määrään nähden ja negatiivinen vastaavasti kasvavien yritysten alivoimaa.

Miltä Näyttää?

Keskeiset tulokset 1/2

- **Odotukset Venäjän talouden kehityksestä ovat kääntyneet varovaisen positiivisiksi** (saldoluku: -62 → -35 → +4).
- **Liiketoiminta Venäjällä on lähtenyt kasvuun** ja saldoluku on vaihtunut positiiviseksi (-27 → -15 → +16).
 - Liiketoiminnan odotetaan vahvistuvan seuraavien 6 kk aikana (-4 → +16 → +33).
- **Vientiä harjoittavat yritykset** arvioivat viennin Venäjälle lisääntyneen (-33 → -27 → +4).
 - Positiivisen kehityksen arvioidaan vahvistuvan (-2 → +9 → +28).
- **Tuonti Venäjältä** on kehittynyt positiivisesti (saldoluku +1 → +3 → +10).
 - Tuonnin odotetaan joko pysyvän samalla tasolla tai ehkä heikentyvän jonkin verran (+9 → +26 → +23).

Keskeiset tulokset 2/2

- **Investoinnit Venäjälle** edellisen 12 kk aikana ovat hieman kasvaneet (saldoluku: 22 % → 21 % → 27 %).
 - Lähes kolmasosa yrityksistä aikoo investoida seuraavan 12 kk aikana. Investointien kohteena on useimmiten tytäryhtiö/edustusto.
- **Aiempaa useampi yritys on passiivinen** (30 % → 36 %) eikä tee mitään erityistä nykytilanteeseen reagoidakseen.
 - Yrityksistä 30 % kertoo vahvistaneensa myyntiään ja/tai lisänneensä markkinointia. 15 % yrityksistä vähentää henkilökuntaansa Venäjällä, mutta toisaalta aiempaa pienempi osuus (14 % → 8 %) vähentää Suomessa.
- Hieman yli puolet yrityksistä arvioi **Venäjä-pakotteiden** vaikuttaneen yritykseen negatiivisesti. Vain hyvin harva (2 %) kokee jotain positiivista tilanteessa.

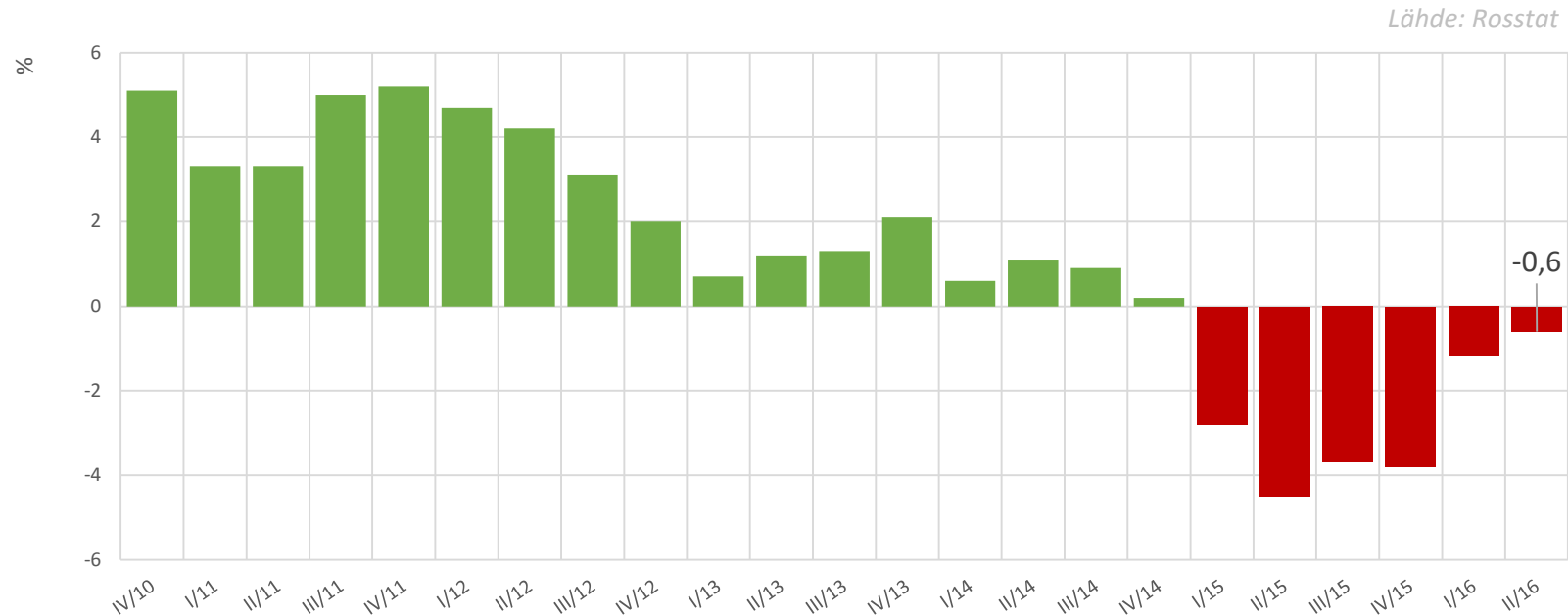
Venäjän talous

”Parempia aikoja odotellessa.”

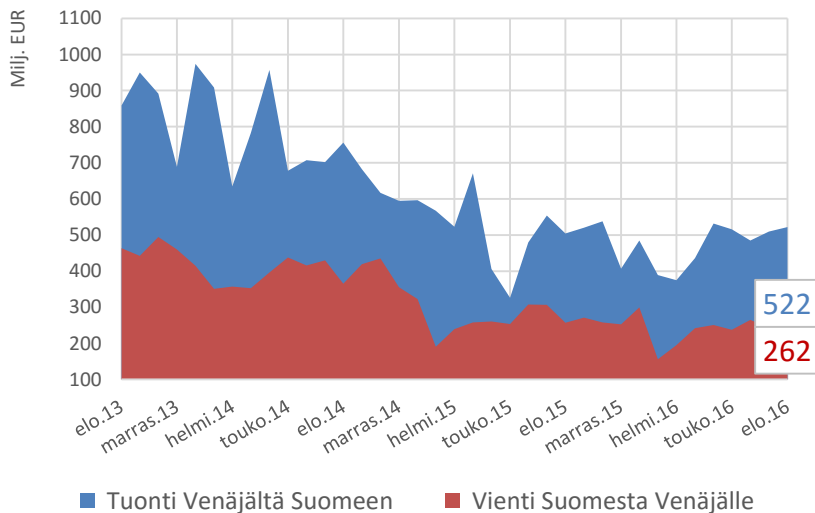
— *Vastaajien kommentteja*

Venäjän BKT:n muutos (y/y)

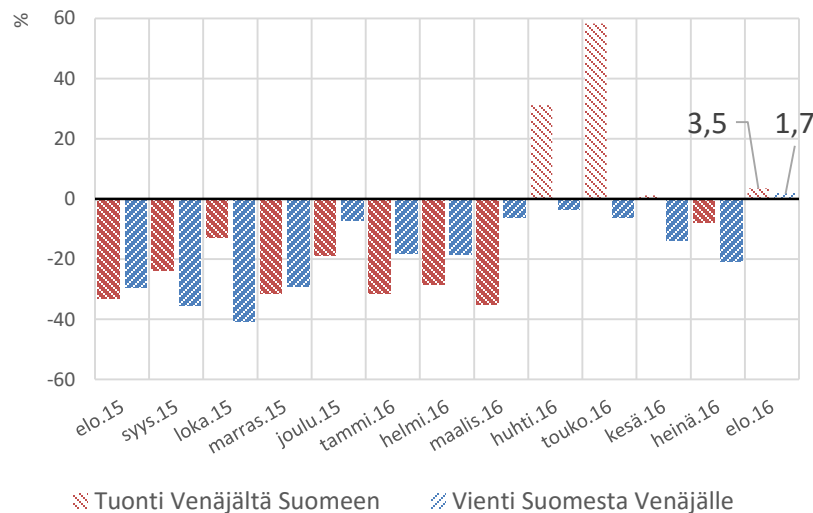

Tuonti ja vienti

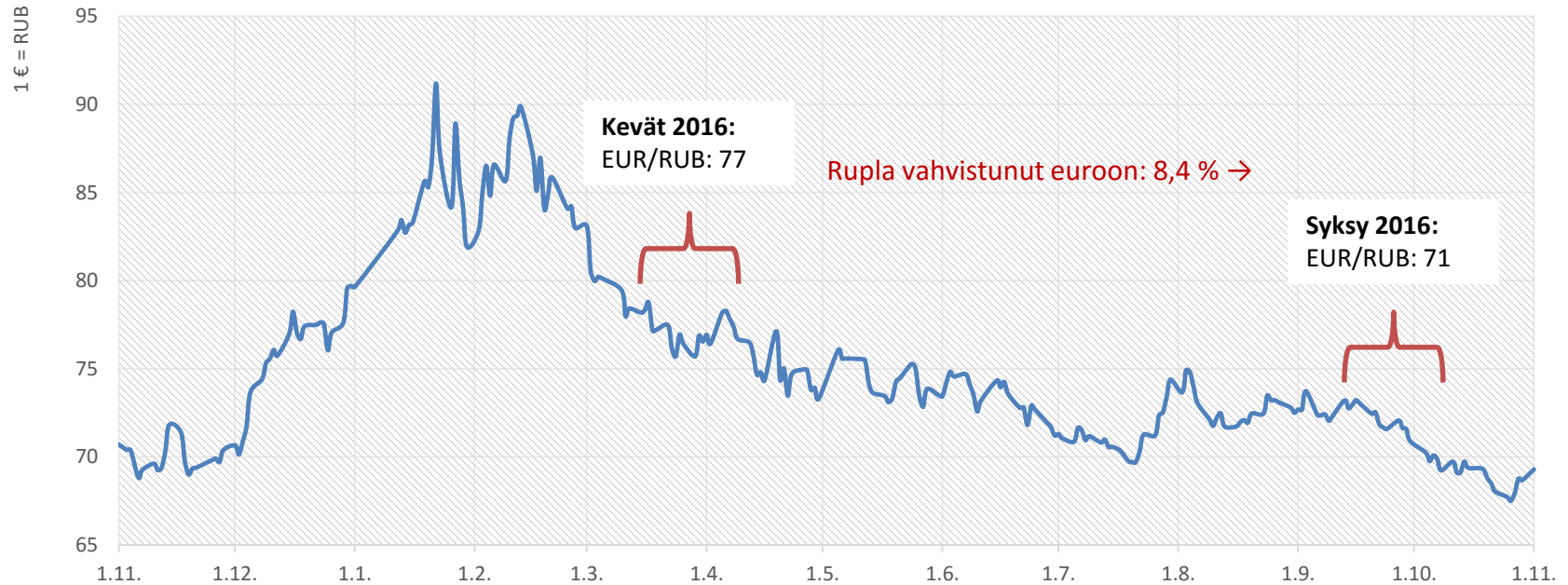
Volyymit (MEU/KK)

Muutos% (y/y)

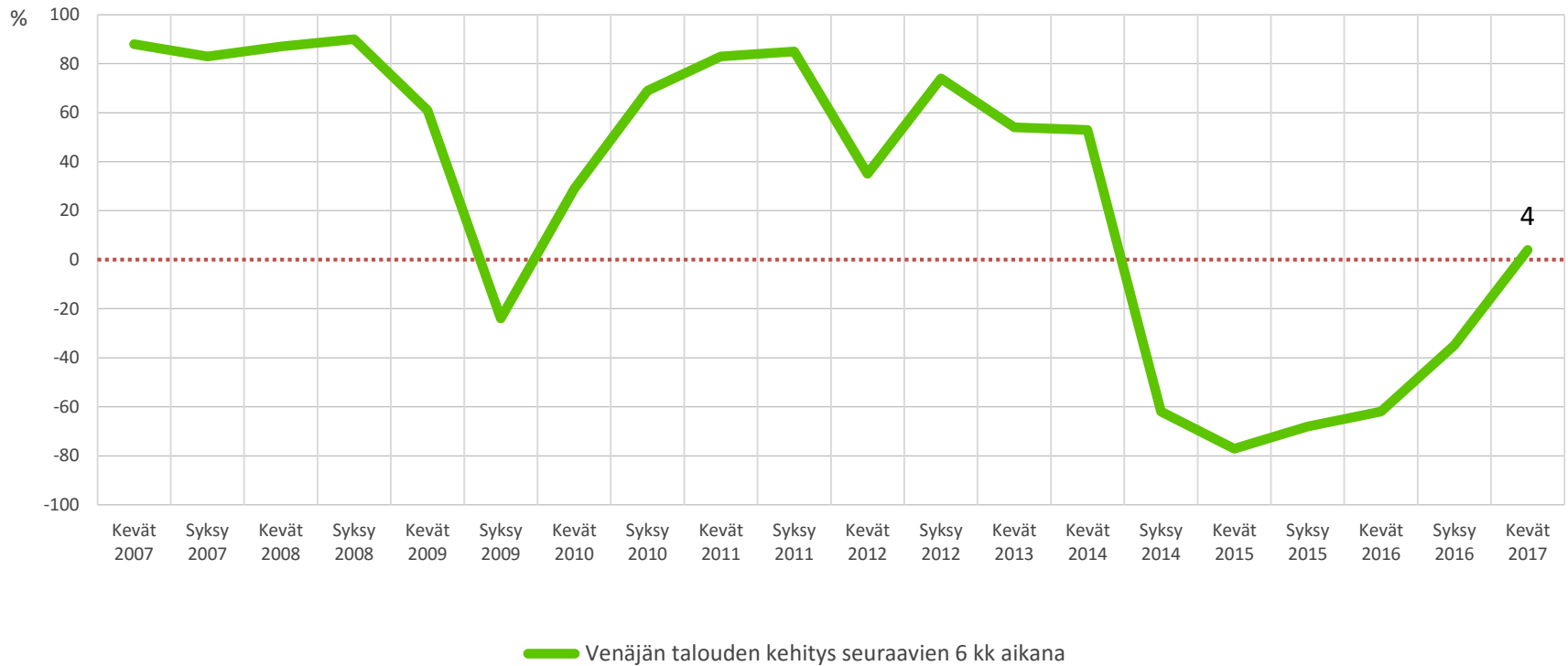

Ruplan eurokurssi

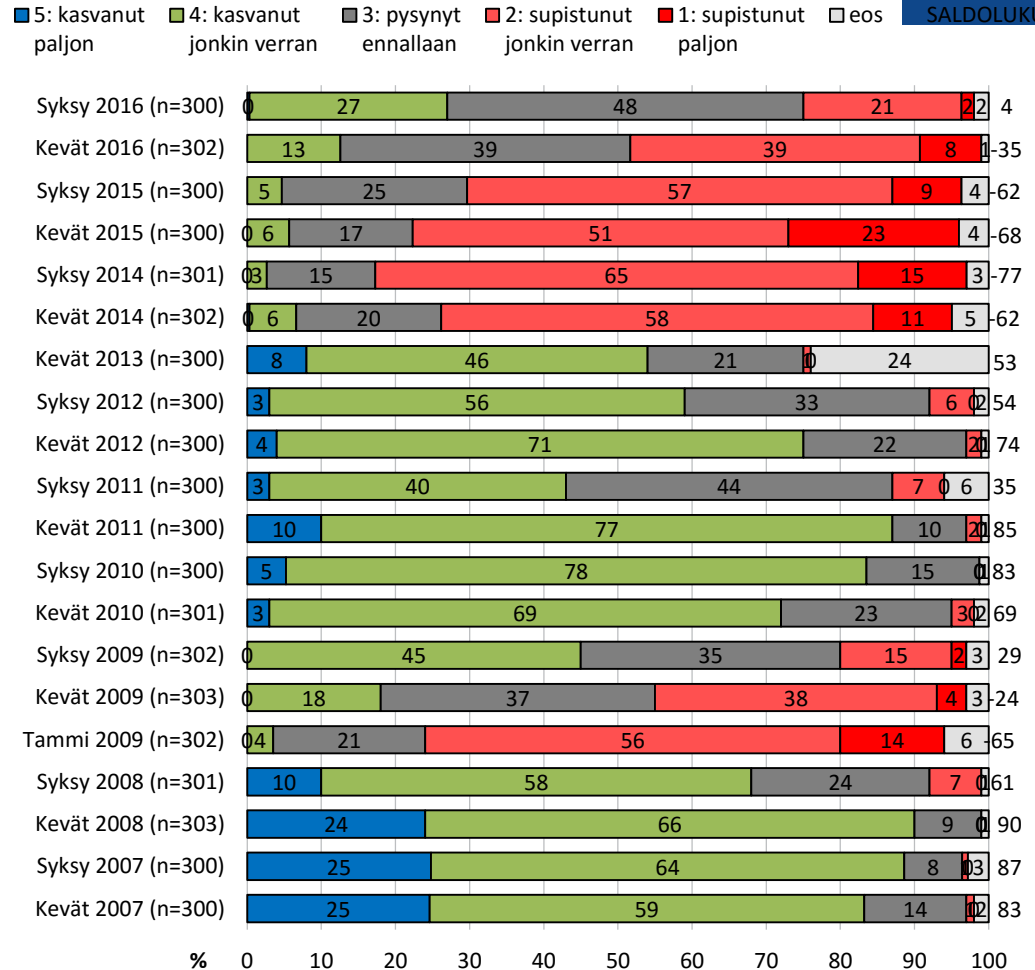
Lähde: CBR / SVKK.fi

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana, saldoluku

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana

- Venäjän talouden tulevan kasvun suhteen ei odoteta paljoa, mutta yleinen arvio on kuitenkin plussan puolella.
- Noin puolet odottaa tilanteen pysyvän ennallaan ja kukaan ei odota merkittävää kasvua.
- Toisaalta vain muutamat odottavat merkittävää supistumista.

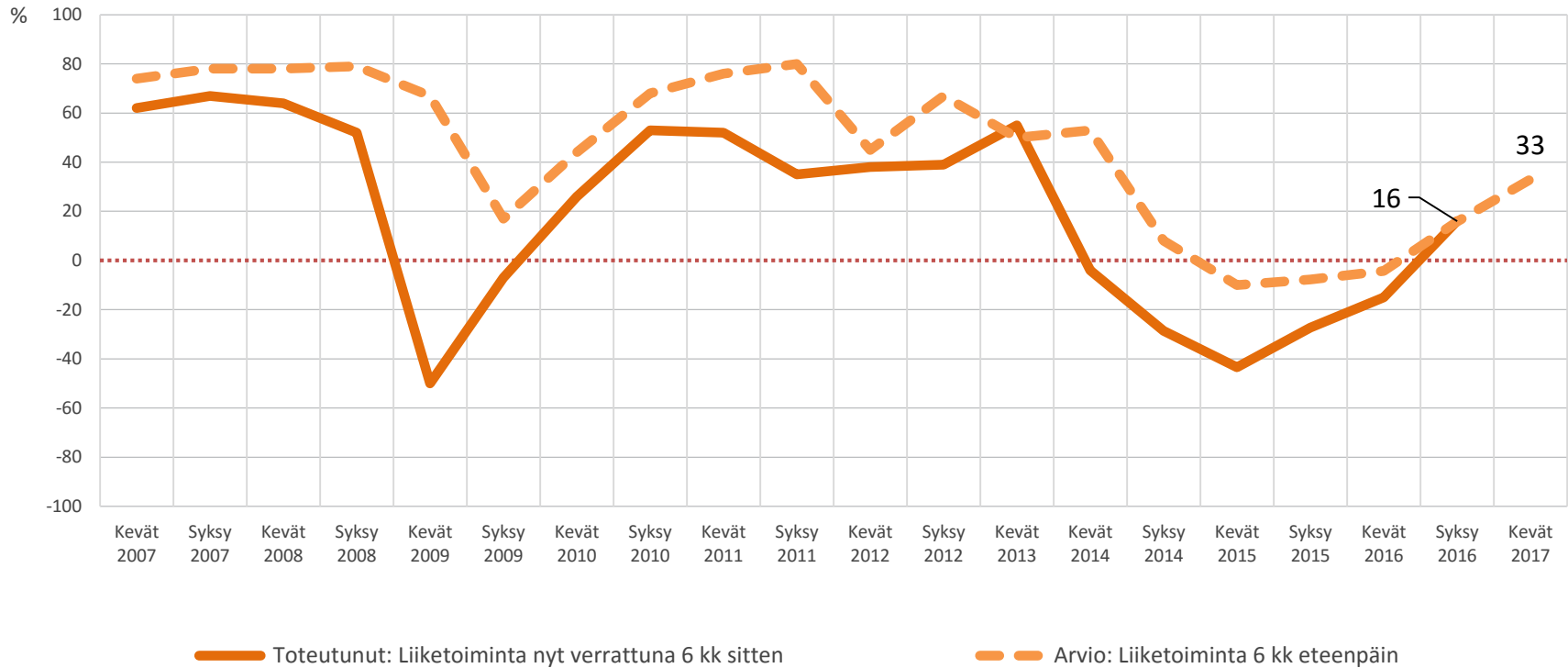
Liiketoiminta Venäjällä

*”Olemme menneet Venäjälle jäädäksemme;
näemme valoa tunnelin päässä”*

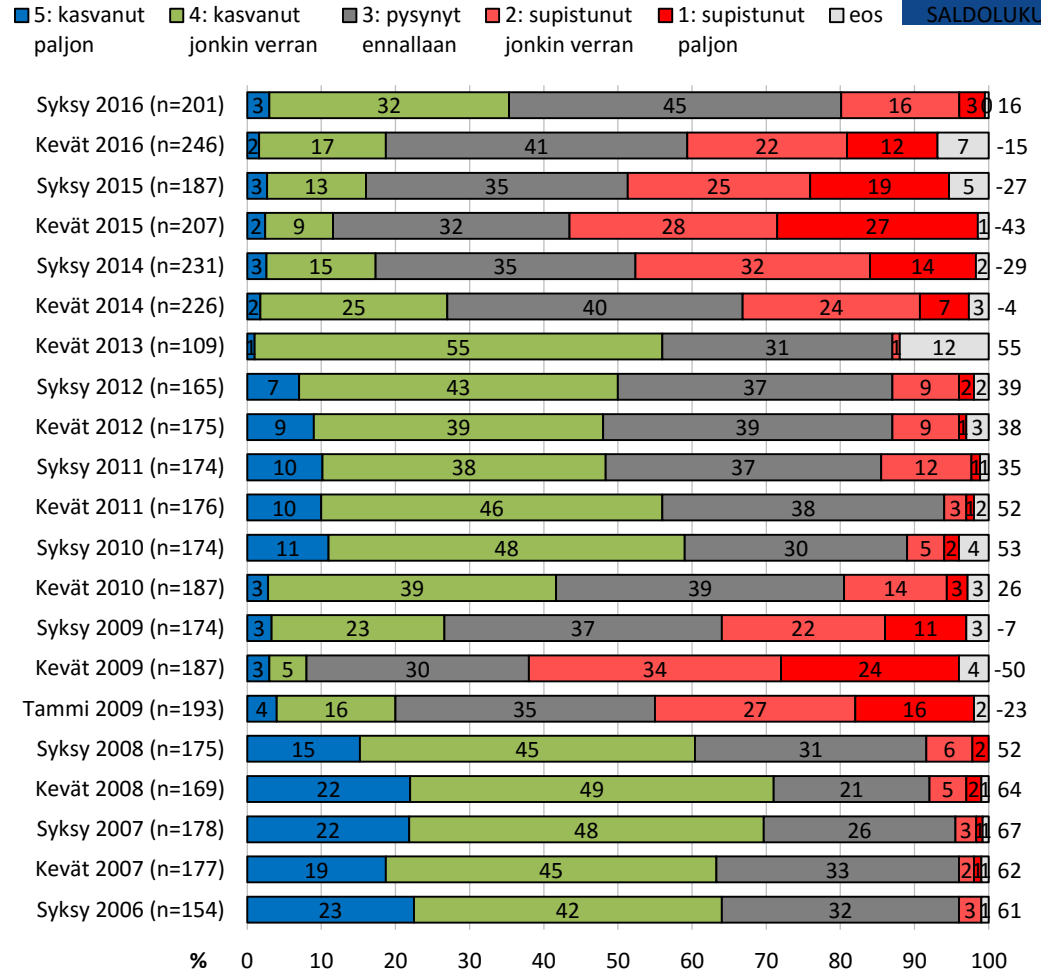
— Vastaajien kommentteja

Liiketoiminta, saldoluvut

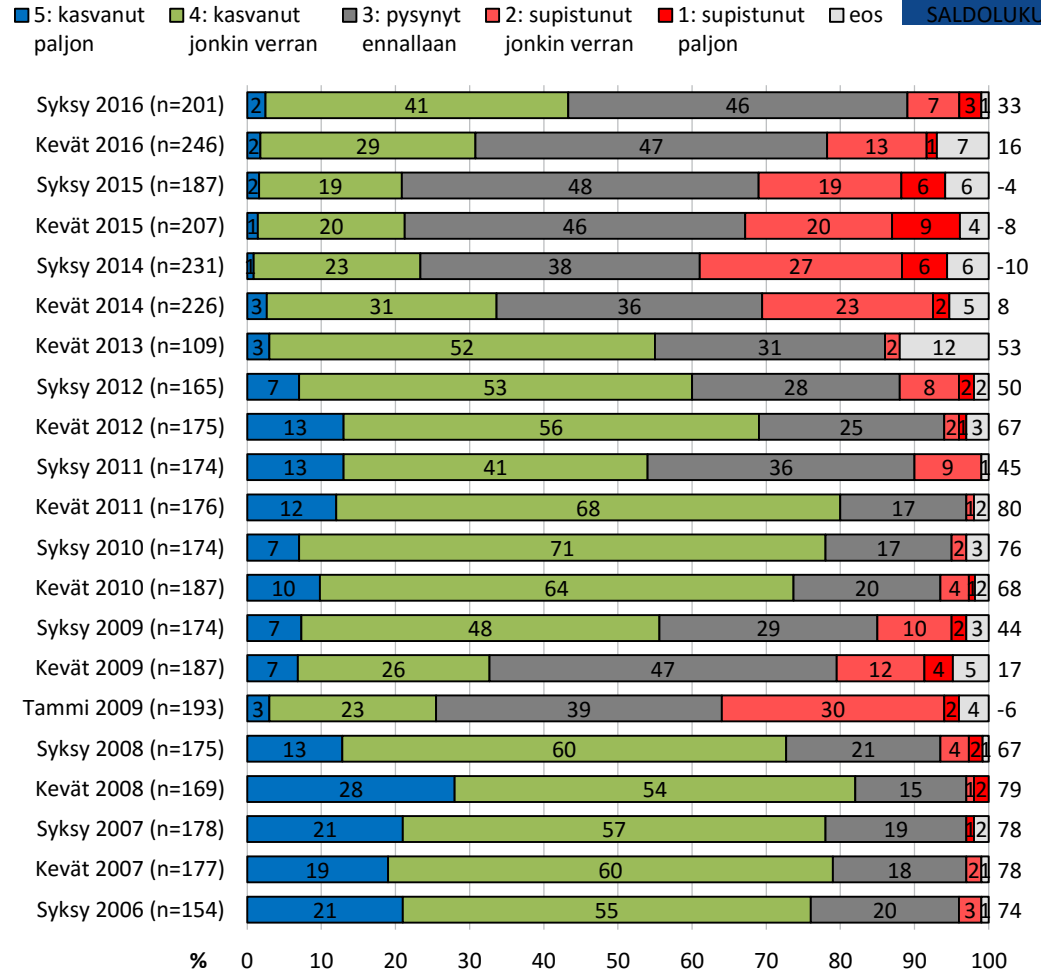
Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Yli kolmanneksella vastaajista liiketoiminta on kasvanut ja vain viidenneksellä laskenut.
- Toteutuman saldoluku ensi kertaa positiivinen sitten kevään 2013.
- Toisaalta ollaan edelleen matalalla tasolla.

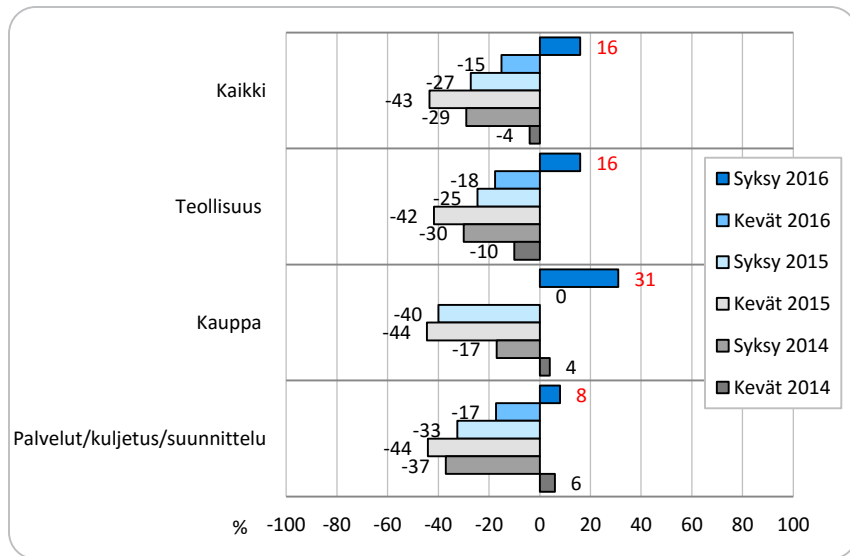
Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

- Yhä useammat odottavat liiketoiminnan kasvavan tulevaisuudessa ja vain joka kymmenes yritys odottaa liiketoiminnan supistuvan seuraavien 6 kk aikana.
- Kaksi viidestä odottaa edes kohtalaista kasvua.
- Suurista yrityksistä lähes puolet odottaa liiketoiminnan kasvavan. Harva kuitenkaan odottaa liiketoiminnan kasvavan paljon.

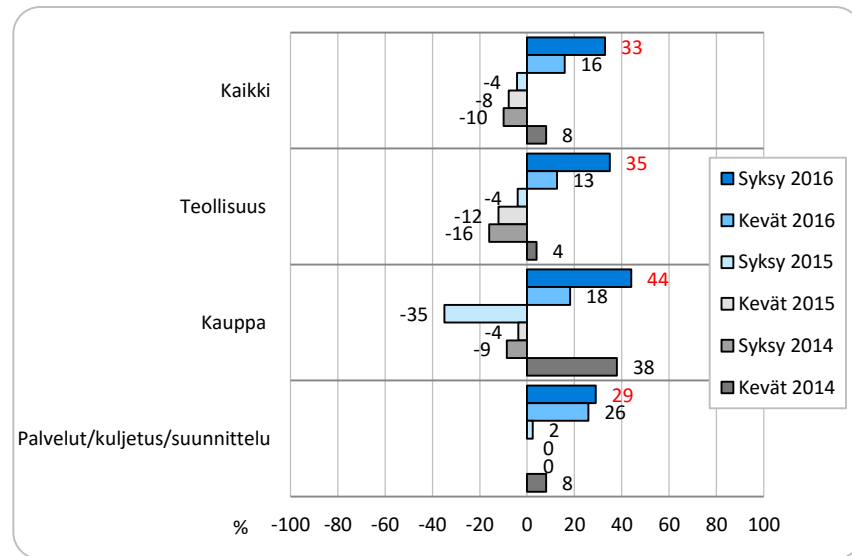

Liiketoiminta

Liiketoiminta Venäjällä nyt
verrattuna 6 kk sitten

Liiketoiminta Venäjällä
seuraavan 6 kk aikana

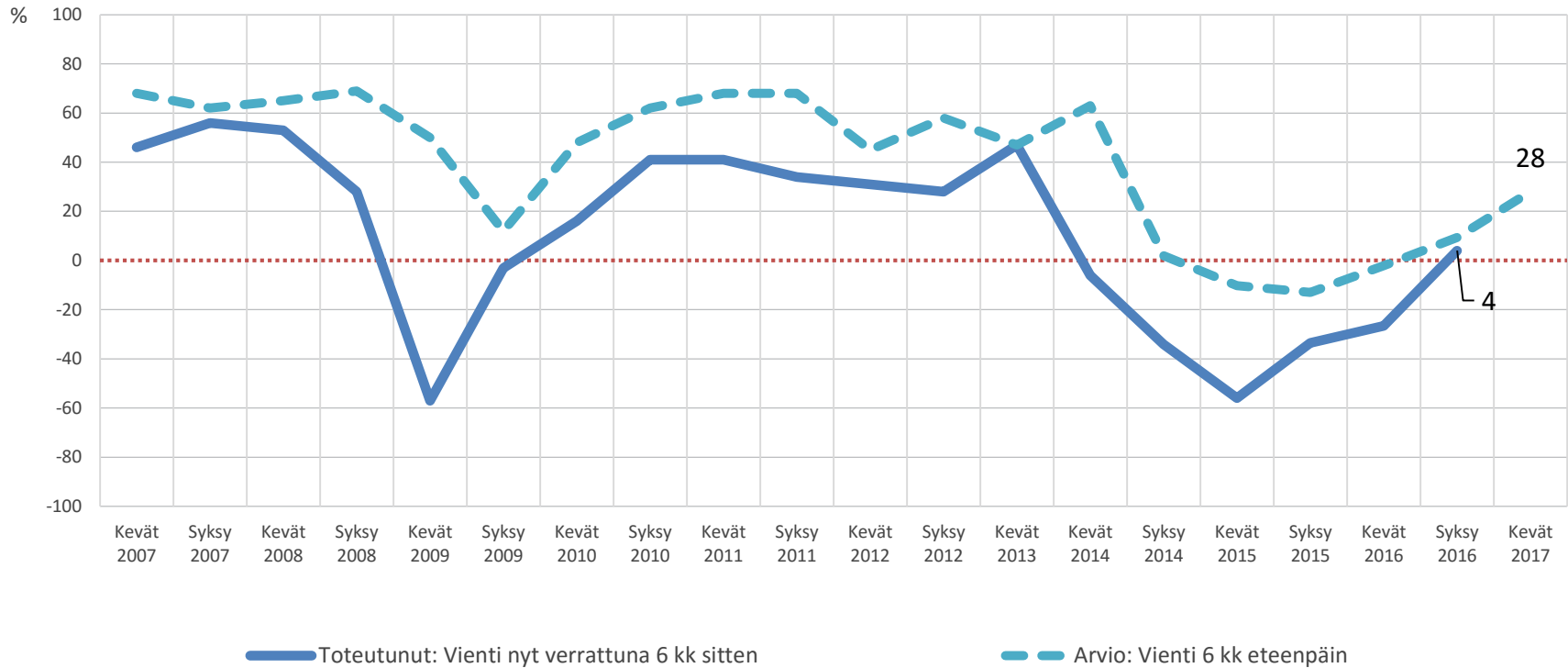

Vienti Venäjälle

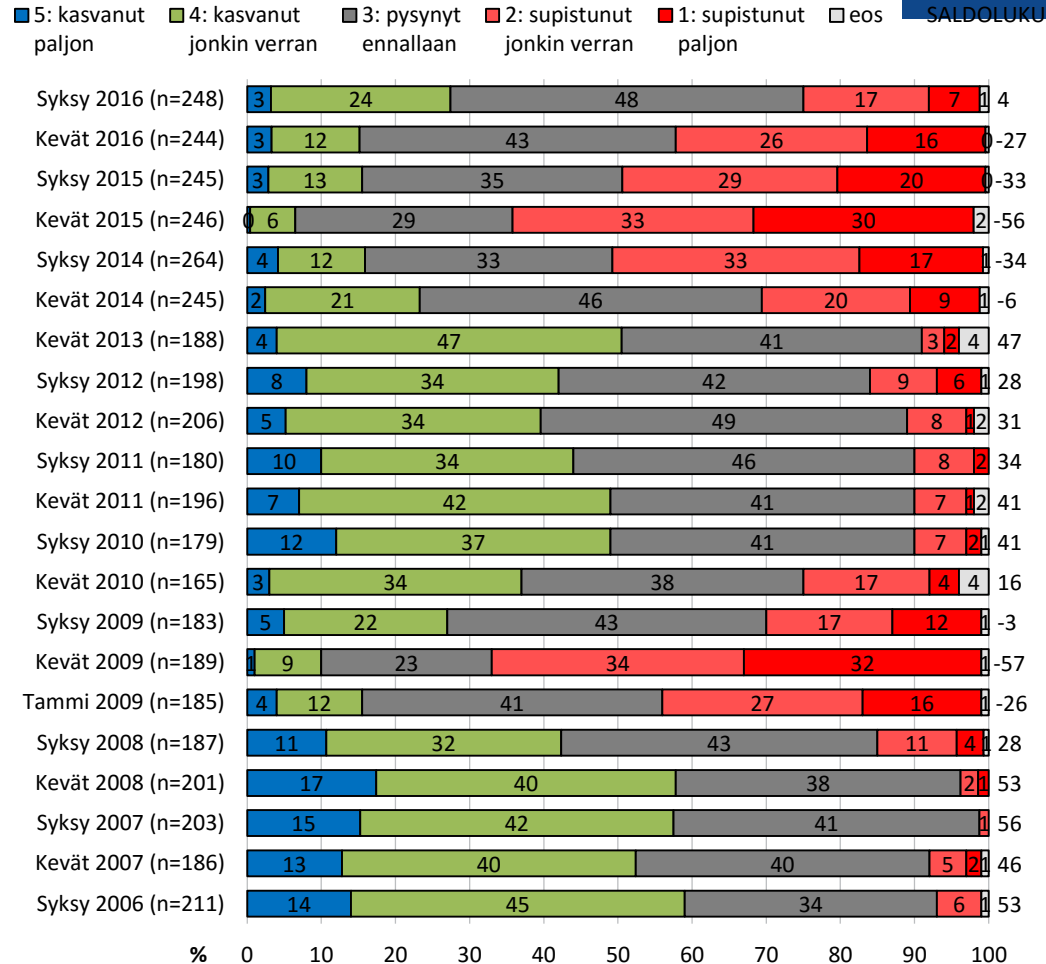

Vienti, Saldoluvut

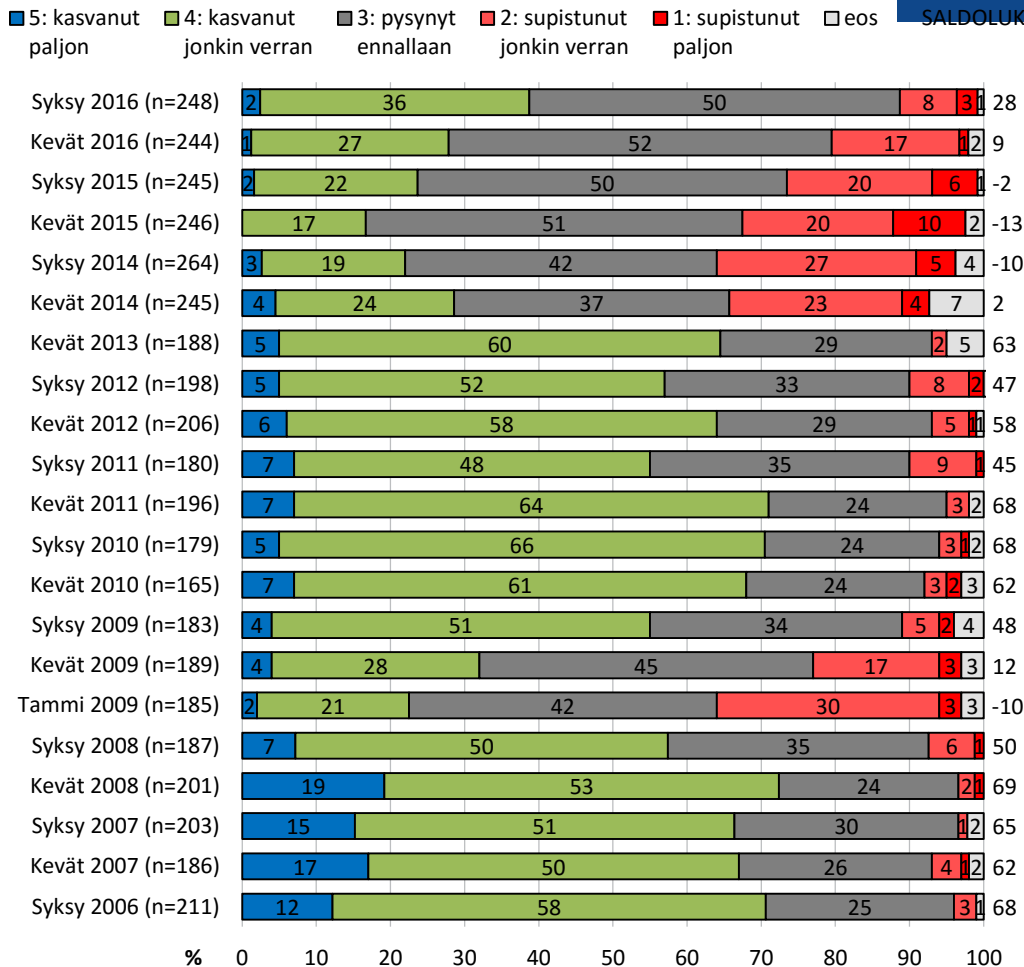
Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

- Vienti kokonaisuutena kasvanut hieman keväästä.
- Kasvua ensi kertaa yli kolmeen vuoteen (kevät 2013).
- Noin puolet yrityksistä arvioi viennin pysyneen ennallaan ja hieman yli neljännes arvioi sen nousseen.

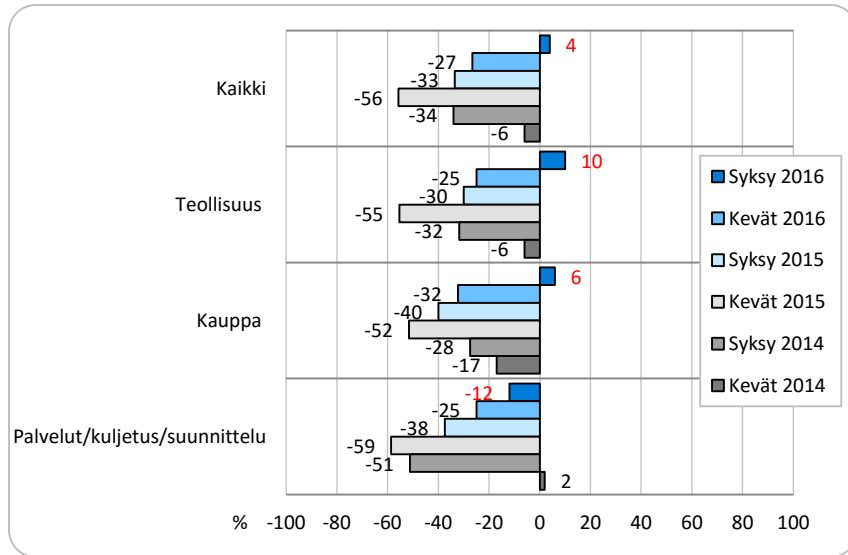
Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

- Viennin tulevan kehityksen suhteen ollaan optimistisempia: vain noin 11 % vastaajista odottaa viennin laskevan.
- Suurista yrityksistä vain 3 % odottaa viennin laskevan. Suuret yritykset ovat ylipäättään optimistisimpia viennin kehityksen suhteen.

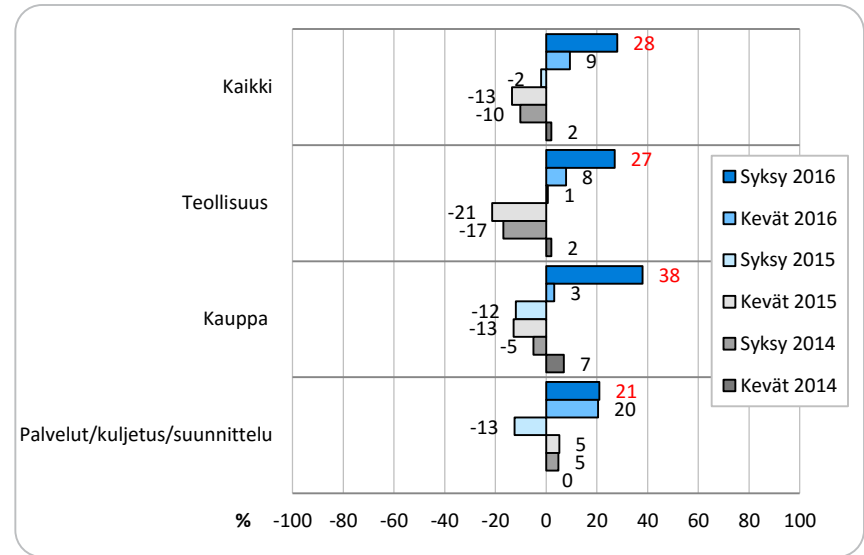

Vienti Venäjälle

Vienti Venäjälle nyt verrattuna
6 kk sitten

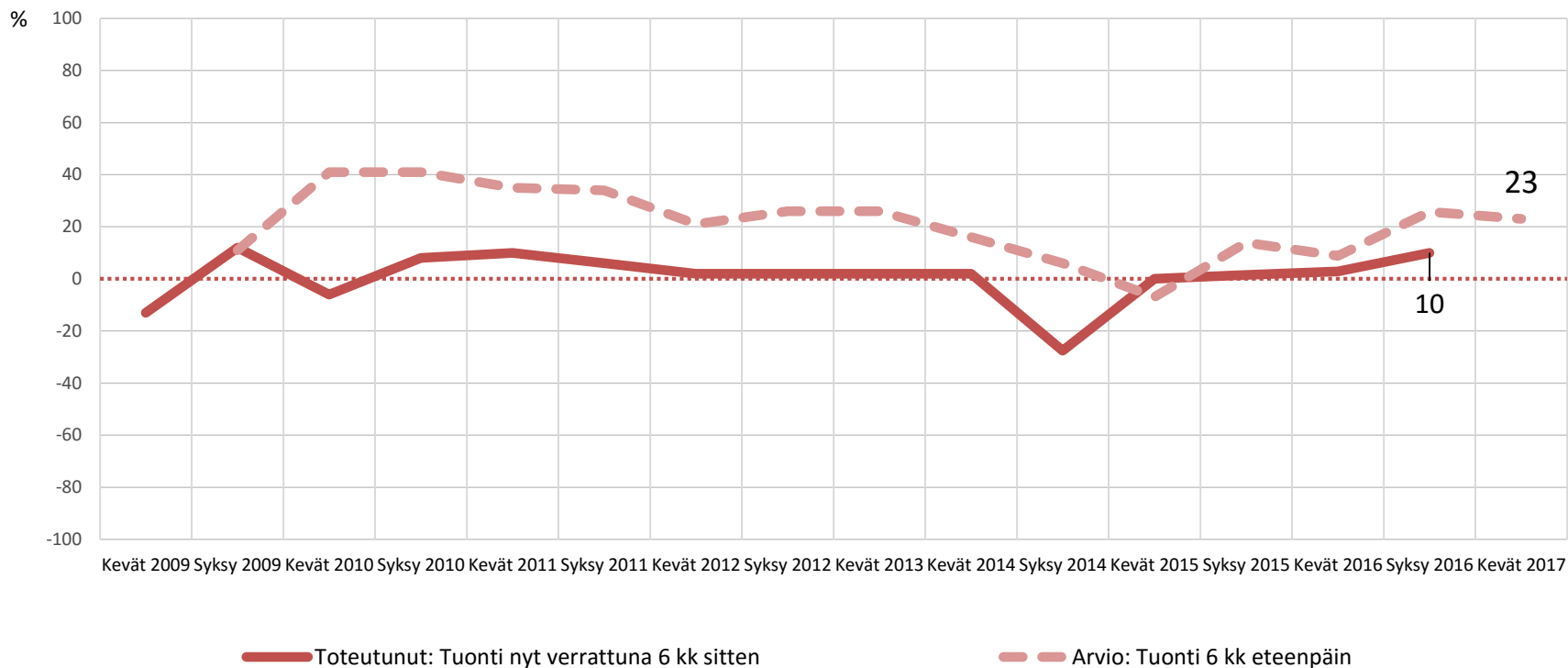
Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk
aikana

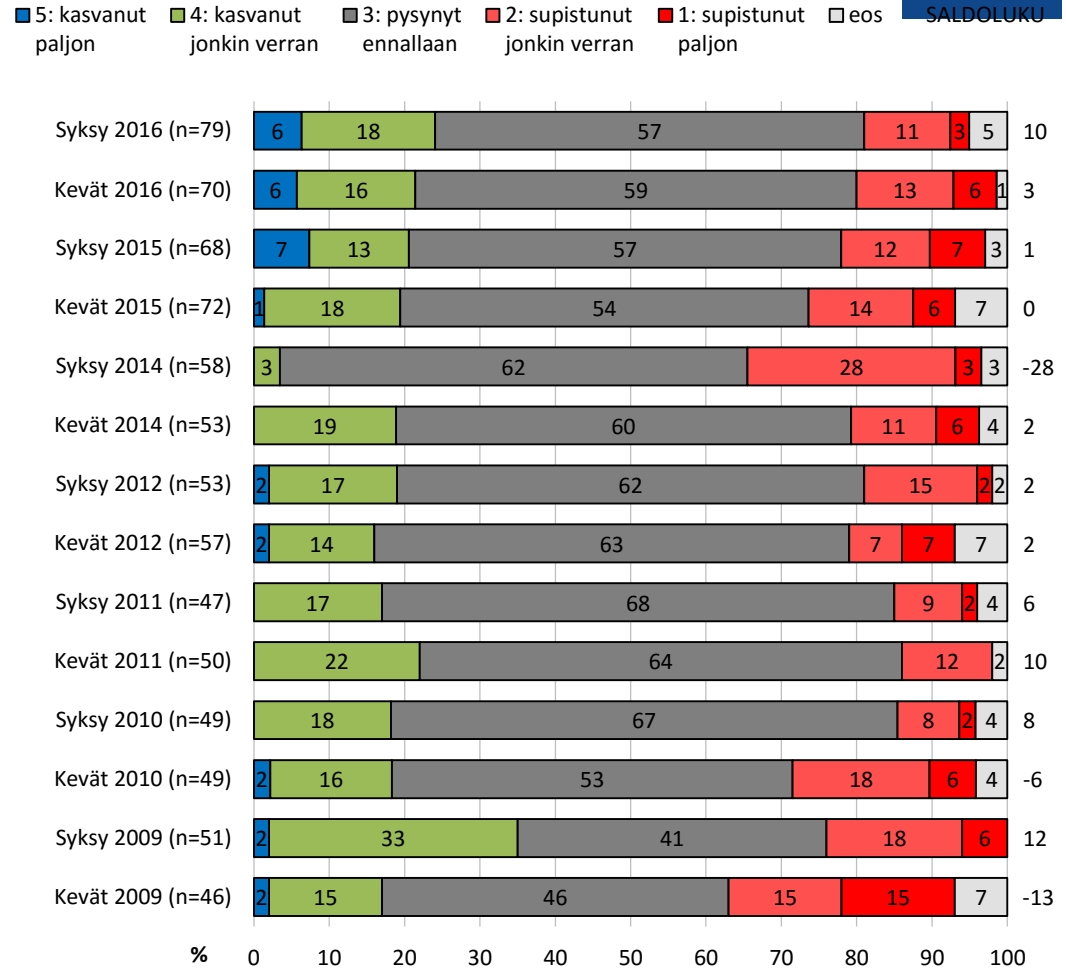
Tuonti Venäjältä

Tuonti, Saldoluvut

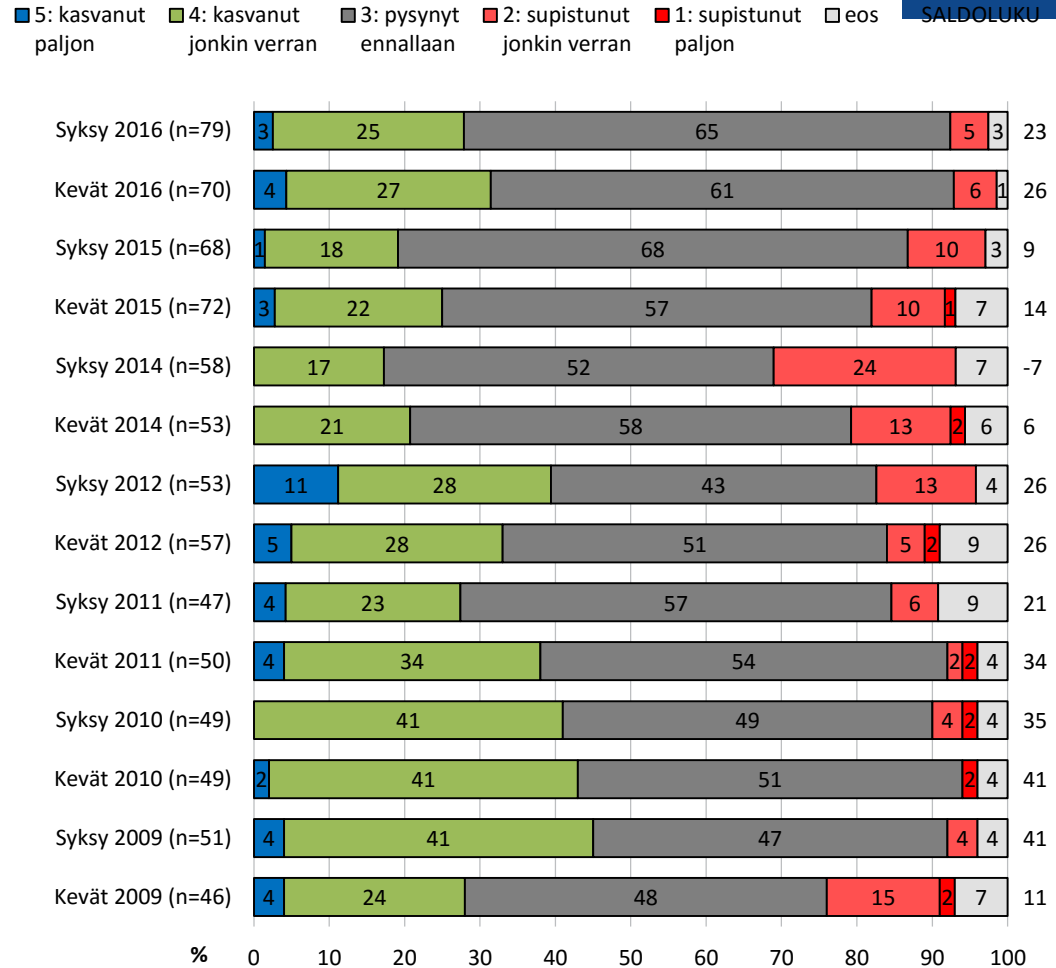
Tuonti Venäjältä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Tuonnin on kokonaisuutena arvioitu kasvaneen hieman enemmän kuin aiemmin, mutta tuonnin arviot ovat säilyneet melko vakaana.
- Joka kymmenes suuri yritys raportoi tuonnin kasvaneen merkittävästi.

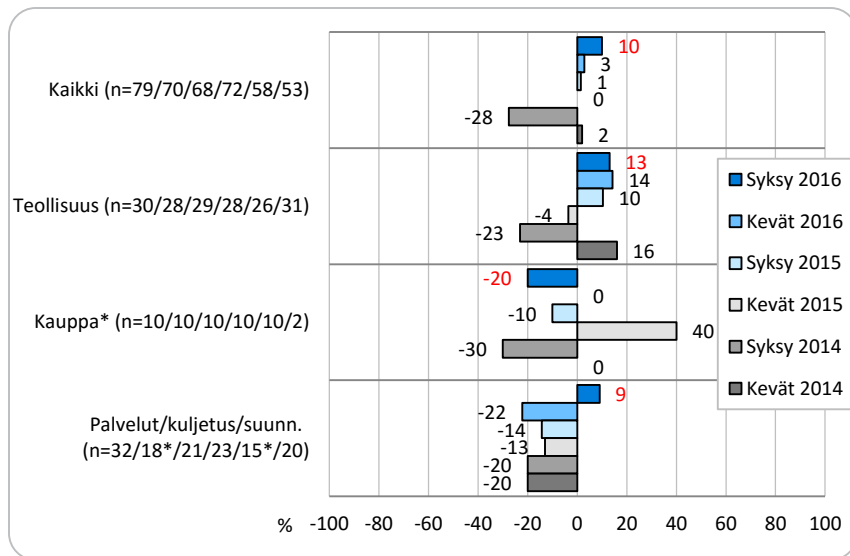
Tuonti Venäjältä seuraavan 6 kk aikana

- Tuonnin kasvu arvioidaan myös tulevina kuukausina optimistisesti
- Tuonnin arvioivat kasvavat etenkin pienimmät yritykset, joista tällä hetkellä jo tuontia harjoittavista lähes puolet odottaa tuonnin kasvavan.

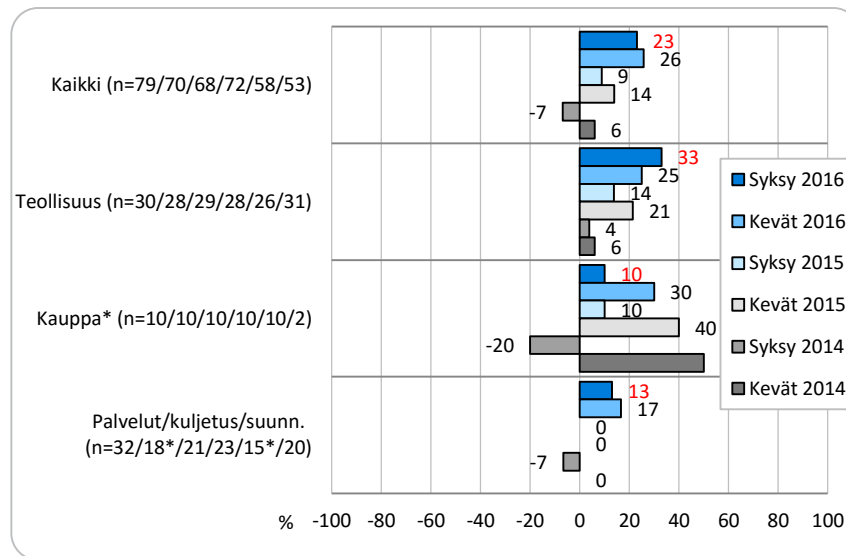

Tuonti Venäjältä

Tuonti Venäjältä nyt verrattuna
6 kk sitten

Tuonti Venäjältä seuraavan 6
kk aikana

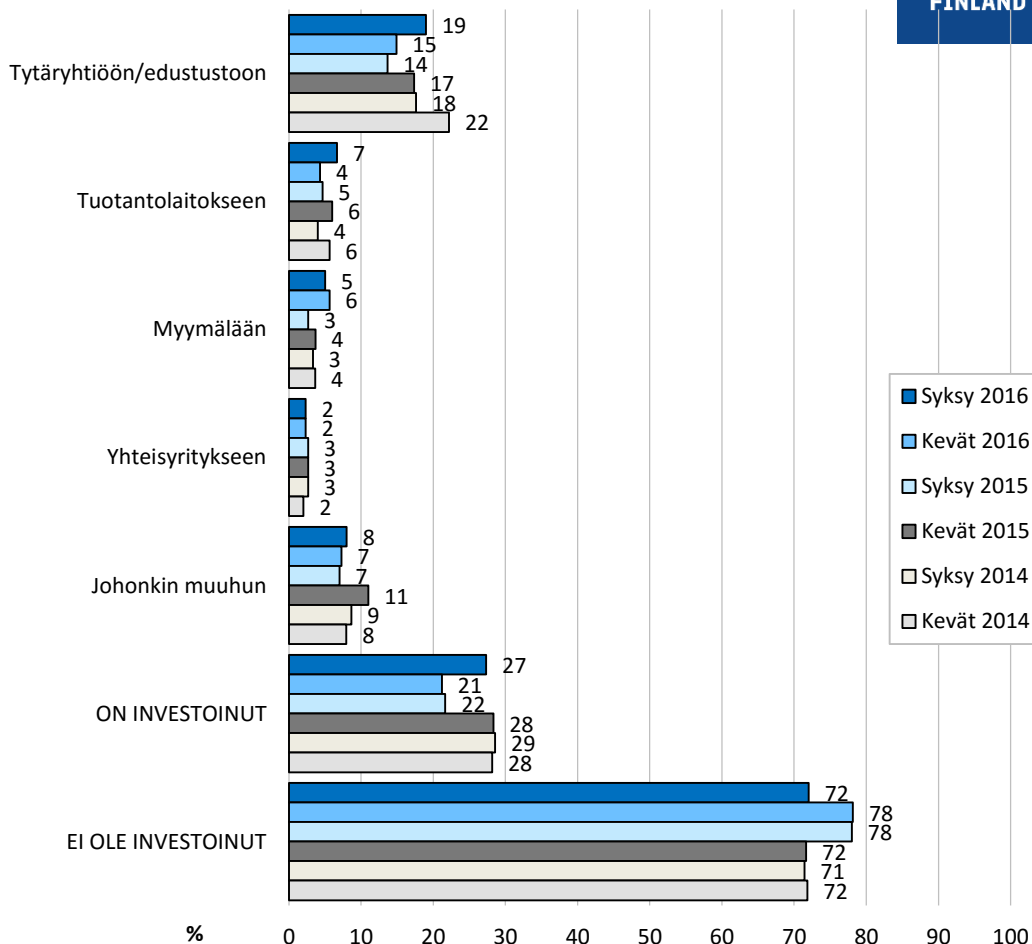
Investoinnit Venäjällä

*”Suomalaisessa mediassa ei suositella
investoimista Venäjälle.”*

— Vastaajien kommentteja

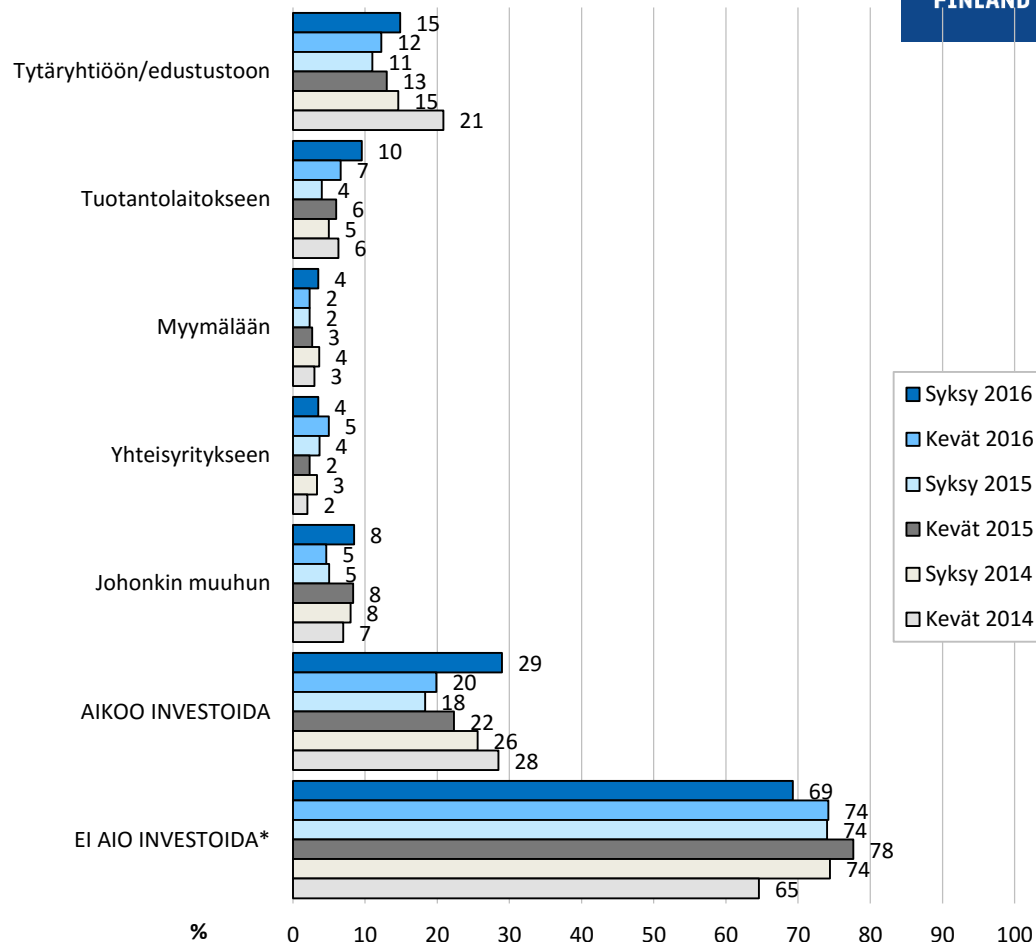
Yritys on investoinut Venäjälle viimeisten 12 kuukauden aikana

- 27 % yrityksistä on investoinut viimeisten 12 kk aikana.
- Suurista yrityksistä 44 % on investoinut.

Yritys aikoo investoida Venäjälle seuraavan 12 kuukauden aikana

- 29 % aikoo investoida tulevien 12 kk aikana.
- Suurista yrityksistä aikoo investoida 39 %.
- Investointeihin vaikuttavat samat tekijät kuin muuhunkin toimintaan: taloudellinen ja poliittinen epävarmuus ja ruplan kurssi.

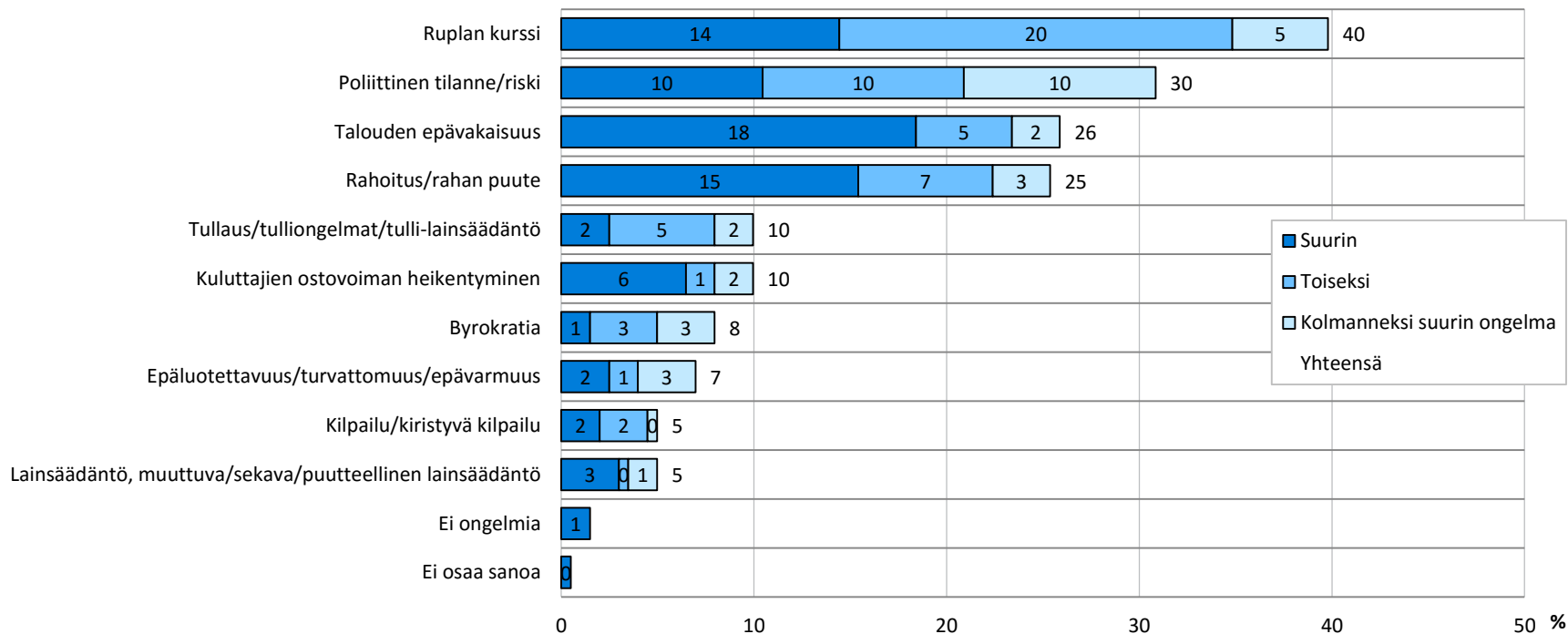

Suurimmat ongelmat

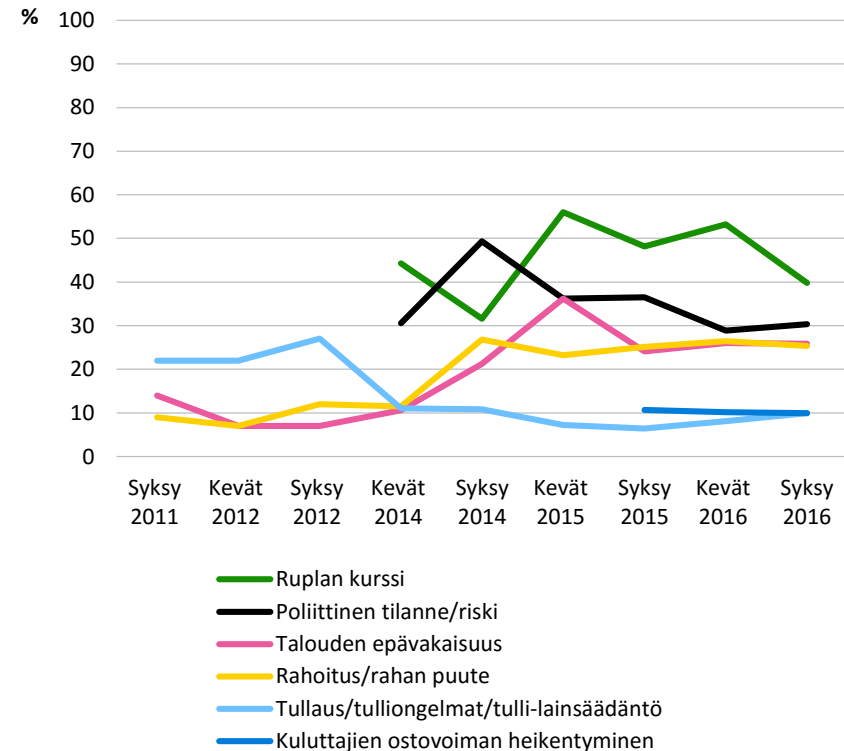

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä

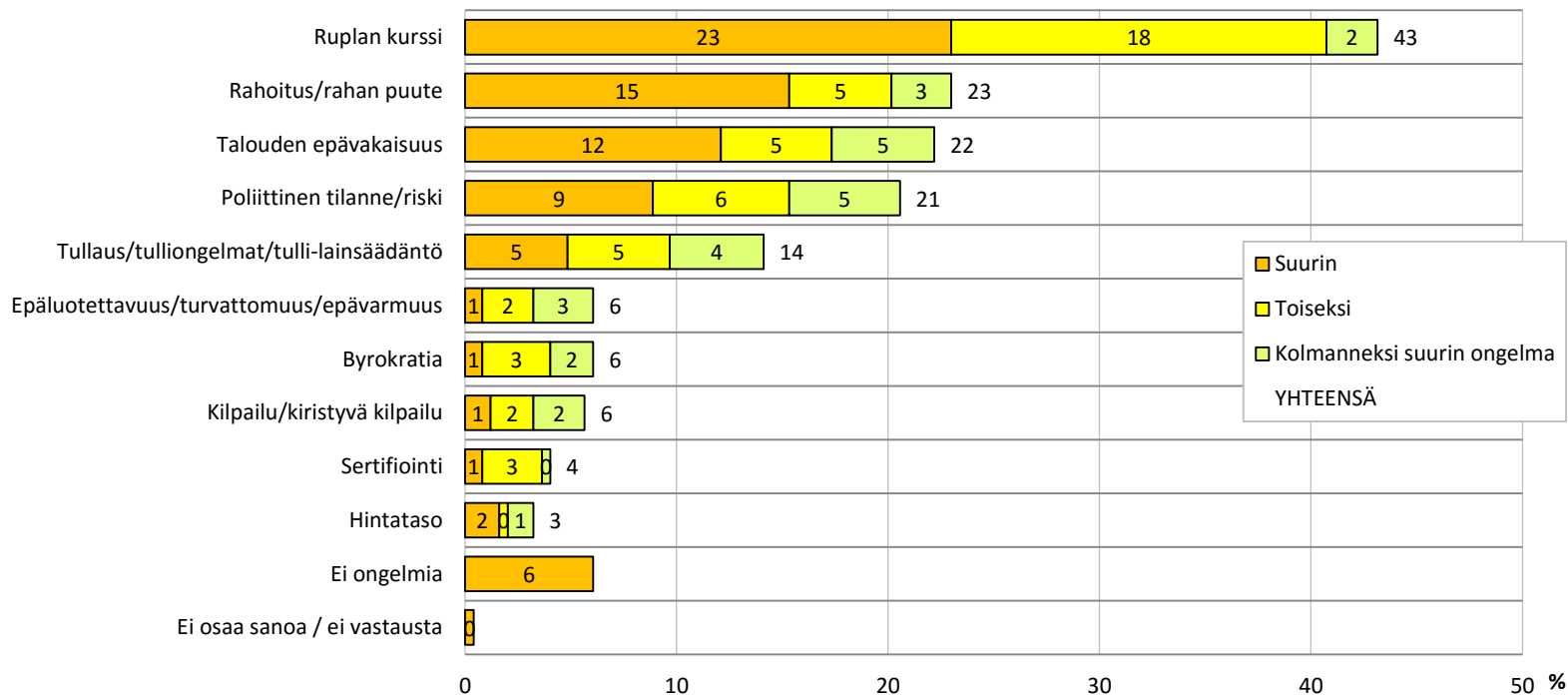

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä

- Ongelmina liiketoiminnassa nähdään yleinen taloudellis-poliittinen tilanne ja ruplan epävakaus.
- Pienemmille yrityksille rahoitus ja rahan puute ovat myös ongelmallisia.
- Kaikkein pienimpiä (alle 50 hlö) haittaa myös byrokratia.
- Yksittäiset yritykset nostivat toistuvasti myös sanktioiden sekä lokalisaatiopolitiikan heihin kohdistuvan vaikutuksen esille.
- Ruplan kurssin merkitys on laskussa, koska kurssi ollut melko vakaa viimeiset puoli vuotta.

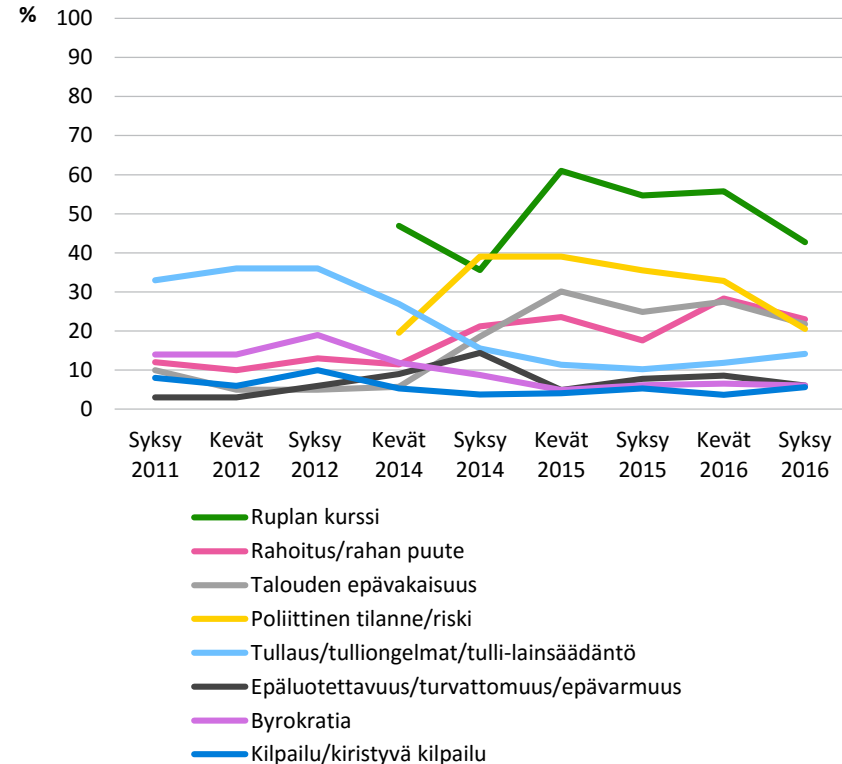

Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle

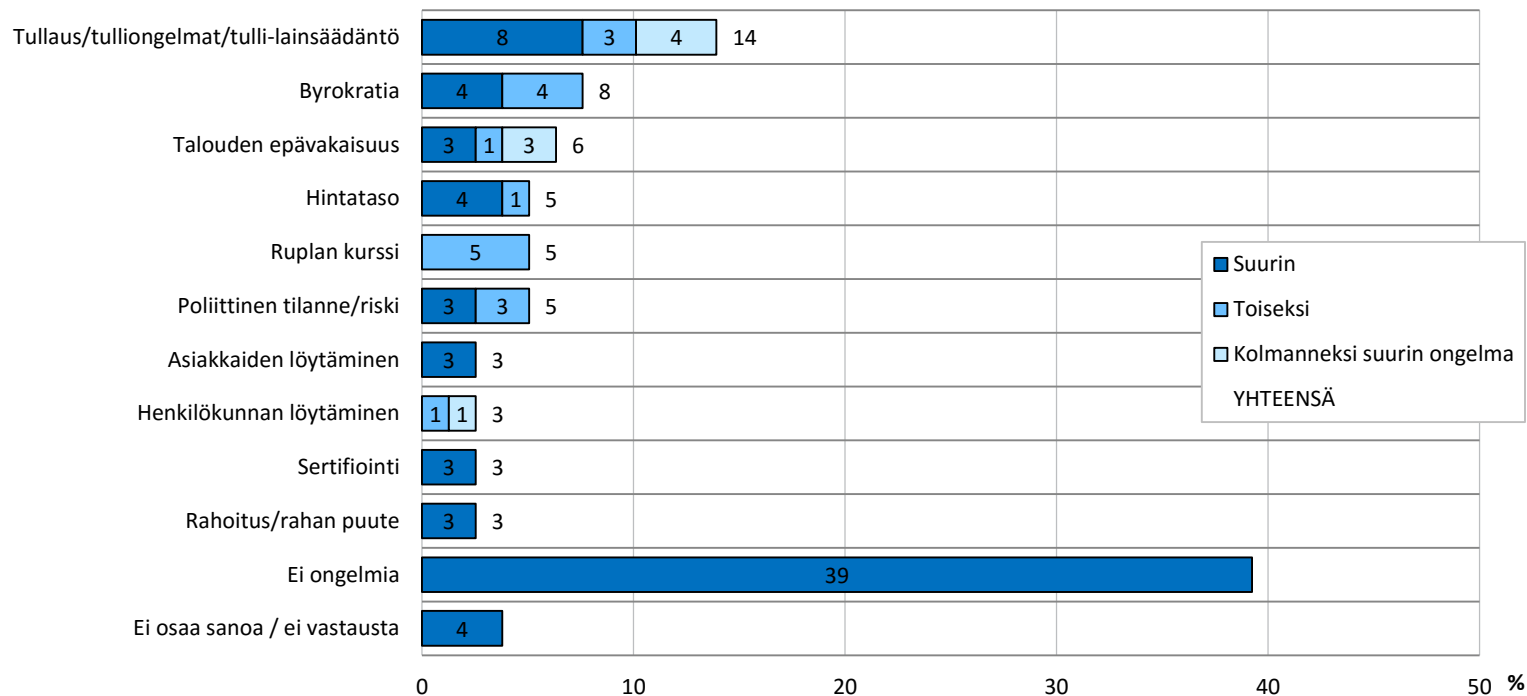

Suurimmat ongelmat viennissä Venäjällä

- Viennin ongelmissa korostui ruplan kurssin epävarmuus. Tätä seuraavat rahoituksen puute sekä yleinen taloudellinen ja poliittinen epävarmuus.
- Toisaalta 50 % vastaajista kertoo kaiken sujuvan vailla erityisiä ongelmia.
- Osa yrityksistä kertoo ongelmien olevan oman kulttuurin ja kielen tunteuksen puutteessa.
- Myös sanktiot ja tuonninkorvaus koetaan ongelmiksi.

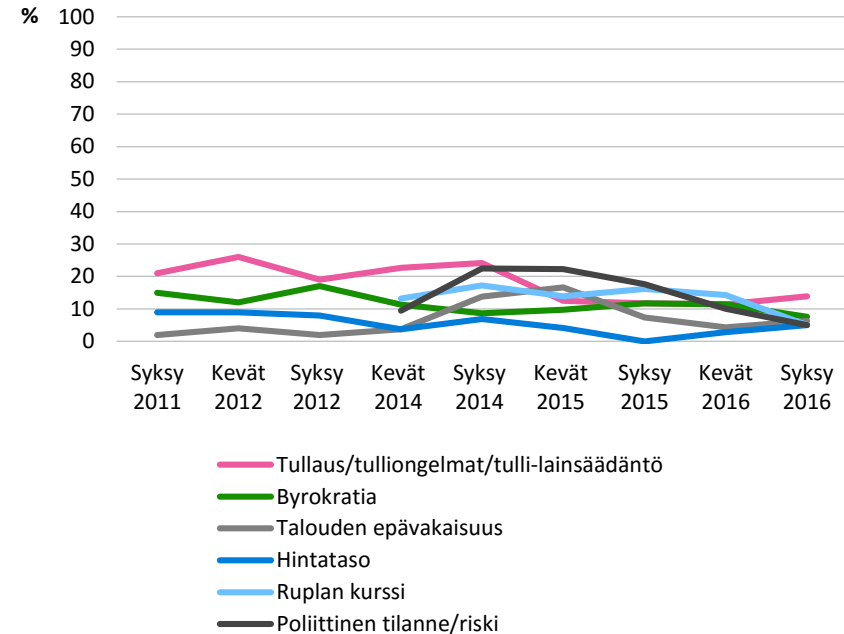

Suurimmat ongelmat tuonnissa

Suurimmat ongelmat tuonnissa

- Kolme neljästä tuontia harjoittavasta yrityksestä ei koe ongelmia tuonnissa.
- Tullilainsäädäntö koetaan useimmin hankalana. Suuret yritykset kokevan sen ongelmallisempuna kuin pienet yritykset.
- Toisaalta tuonnin ongelmiksi koetaan myös venäläisen tuotannon vähyys, tuotannon heikko laatu, raaka-aineiden saatavuus ja tasalaatuisuus ja asenteet tuontimarkkinoilla.

Reagointi ja pakotteet

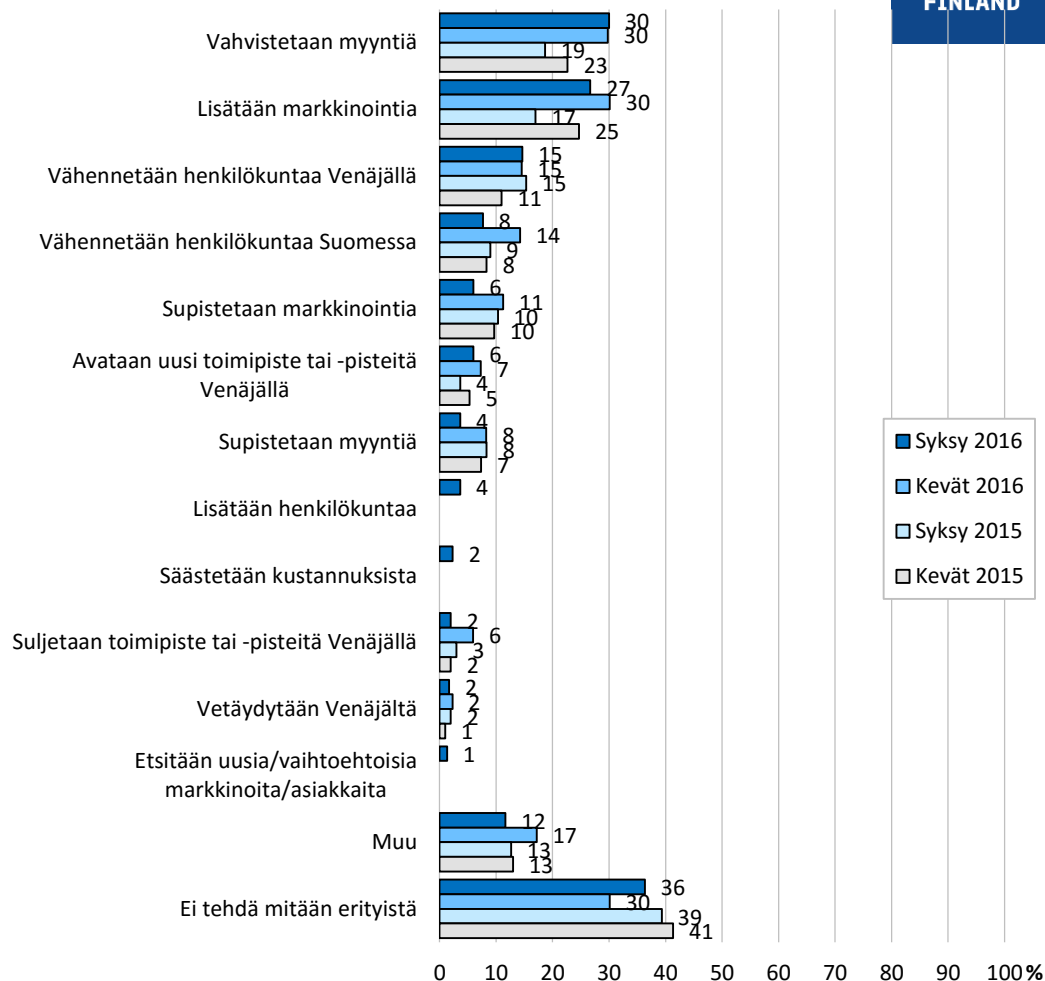

”Jos vetäydytään, se on huono juttu; se pahentaa tilannetta. Pitää uskoa omaan toimintaan.”

— Vastaajien kommentteja

Miten yritys on nykytilassa reagoinut Venäjän markkinoilla toimimiseen

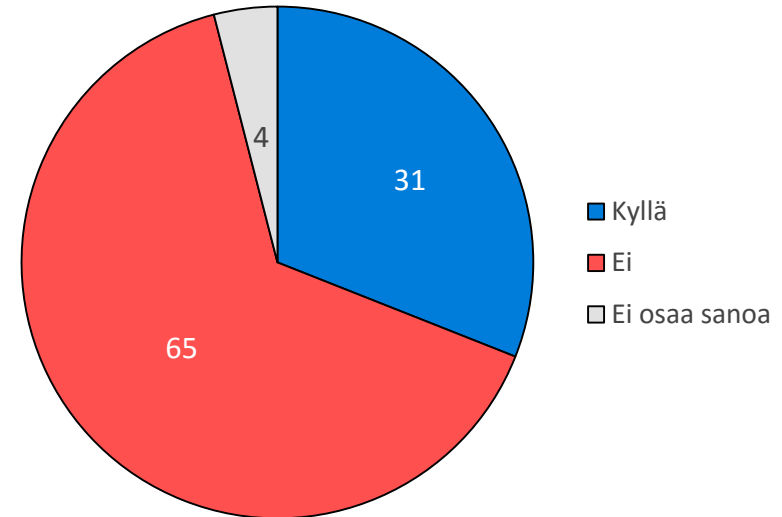
- Yleisin reaktio Venäjän markkinoilla toimimiseen ollut markkinoinnin lisääminen ja myynnin vahvistaminen.
- Toisaalta 15% vastaajista on vähentänyt henkilökuntaa Venäjällä ja 8% Suomessa.
- Vain muutamat ovat vetäytymässä Venäjältä kokonaan.

Tuonninkorvauspolitiikka

- 2/3 ei näe tuonninkorvauspolitiikalla olleen vaikutuksia toimintaansa. Tässä ei ole merkitseviä eroja erityyppisten yritysten välillä.
- Useimmilla vaikutukset negatiivisia.
- Negatiiviset vaikutukset vähimmillään ajanhukkaa, kun joudutaan etsimään vastaavia tuotteita kotimaasta.
- Toisaalta osa yrityksistä on joutunut lopettamaan vientiään osittain tai kokonaan kotimaisuusvaatimusten vuoksi (valtionyritykset).
- Toisaalta joillakin Venäjällä tuotantoa omistavilla yrityksillä vaikutus on ollut positiivinen.

"Onko Venäjän tuonninkorvauspolitiikka vaikuttanut yrityksenne toimintaan?"

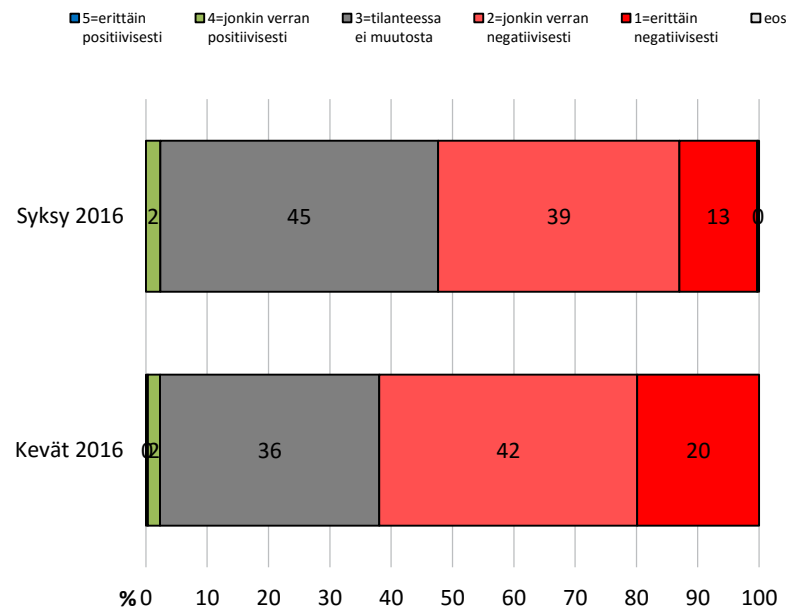

”Ei ole selkeitä käsityksiä siitä, mitä saa viedä ja kaikki kestää ajallisesti. Normaali kaupankäynti on hankalaa.”

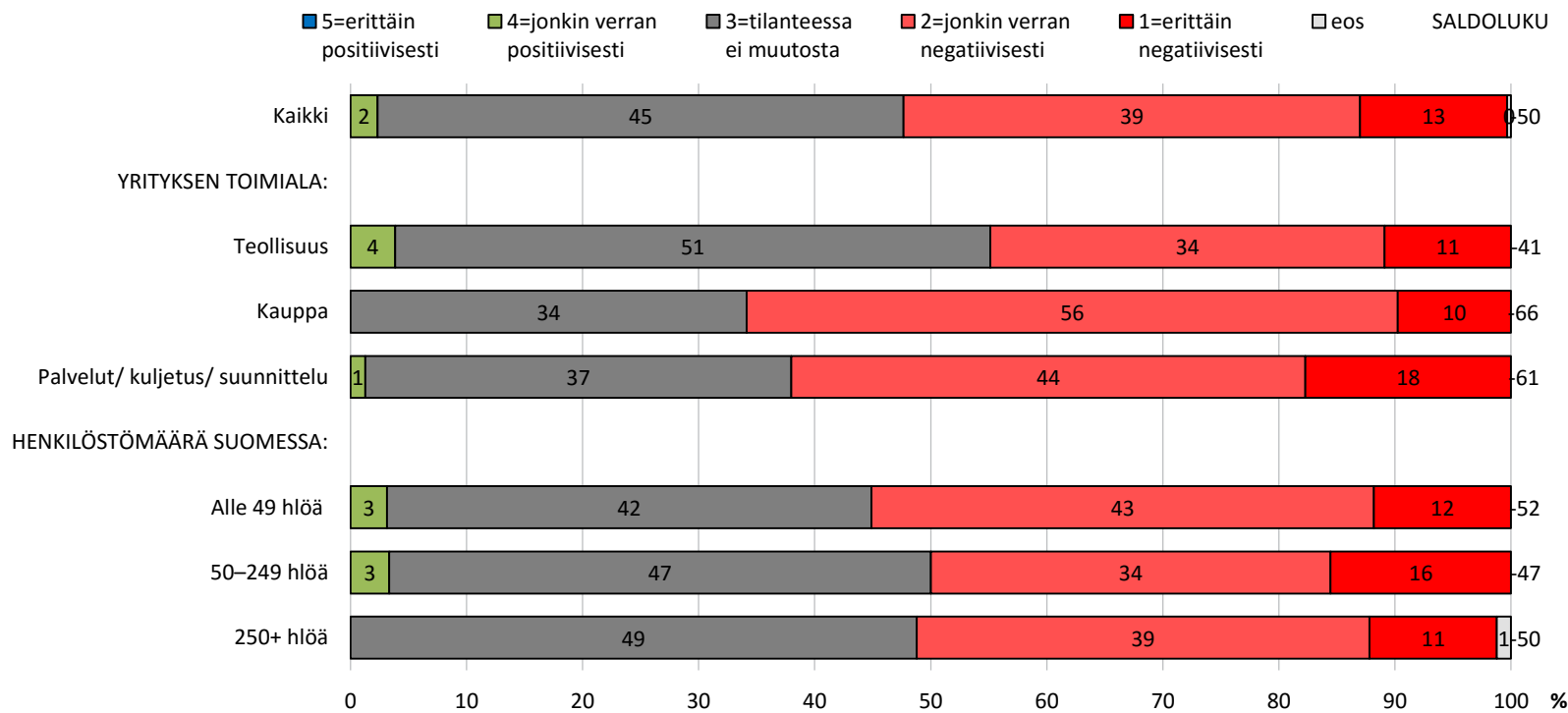
— Vastaajien kommentteja

Miten Venäjä -pakotteet vaikuttavat yrityksen toimintaan

- Lähes puolet pitää pakotteita merkityksettöminä. Muutamat raportoivat hyötynensä pakotteista, mutta hieman yli puolet on kokenut pakotteista haittaa.
- Vain yksittäisillä tuotteilla vientikieltoja, mutta toisaalta se on lisännyt byrokratiaa, kun täytyy varmistaa vientikieltolistoja.
- Toisaalta joidenkin asiakkaat sanktioituna, mikä haittaa kaupankäyntiä erityisesti rahoituksen kautta.
- Myös rahaliikenne hankaloitunut.
- Erityisesti elintarvikeala kokee pakotteet negatiivisesti.

Miten Venäjä -pakotteet vaikuttavat yrityksen toimintaan

Lisätietoja tutkimuksesta:

Jaana Rekolainen, toimitusjohtaja
Suomalais-Venäläinen kauppakamari
010 439 1161
jaana.rekolainen@svkk.fi

Juha Lemmetyinen
Taloustutkimus Oy
050 516 8475
juha.lemmetyinen@taloustutkimus.fi

